

ESY **tieto**

1/2008

ELÄKESÄÄTIÖYHDISTYKSEN JÄSENLEHTI

Heikki Halkilahden yllätti päätösten syntymisen verkkaisuus

Eläkesäätiöiden ja -kassojen sijoitustoiminta ammattimaistunut

1/2008

Sisältö

3

Pääkirjoitus: Kevät tuo uudistuksia työeläkejärjestelmäänkin

4

Heikki Halkilahti: Rauhallinen tahti yllätti

6-7

Puheenjohtajana jatkaa Heikki Halkilahti

Hallituksen uusia jäseniä

8

Takaisinlainauksesta osakesijoittamiseen

10

Evl:n eläkesäätiö: Finanssikriisi hämmentää pääomamarkkinoita

12

Siirtyvä toimintapääoma

13

Ajankohtaista

14

Tietoisuus omasta eläketurvasta lisääntyy

15

Kuvasatoa ESY:n tilaisuuksista

ESY **tieto**

Eläkesäätiöyhdistyksen
jäsenlehti

Julkaisija

ELÄKESÄÄTIÖYHDISTYS - ESY RY
KALEVANKATU 13, 3. KERROS
00100 HELSINKI

Päätoimittaja

JOUKO BERGIUS

Toimitus

KEYPRESS OY
KIRSTI TONTTILA
PUH. 040 5050 677

Taitto

VIESTINTÄTOIMISTO MAGEENA
MIA PELTOLA/ MARJO-RIITTA HAUTALA
PUH. (03) 782 5248
WWW.MAGEENA.FI

Kirjapaino

ECAPAINO, LAHTI

ISSN 0785-5931

Kannen kuva:

Kirsti Tonttila

ELÄKESÄÄTIÖYHDISTYS - ESY RY.

Kalevankatu 13, 3. kerros
00100 Helsinki

puh. (09) 687 7440

faksi (09) 6877 4440

sähköposti: etunimi.sukunimi@elakesaatioyhdistys.fi

www.elakesaatioyhdistys.fi

Kevät tuo uudistuksia työeläkejärjestelmäänkin

Tunnetko eläketurvasi?

Kiperä kysymys monelle vastattavaksi. Tämän vuoden merkittävin uudistus työeläkejärjestelmässä on antaa yksityisellä sektorilla työskenteleville tietoa heidän omasta eläketurvastaan. Vastaisuudessa vakuutetut saavat vuosittain tiedon karttuneesta eläketurvasta. Lähellä eläkeikää oleville lähetetään myös ennuste tulevasta vanhuuseläketurvasta.

Työeläketurvan karttumissääntöä muutettiin vuoden 2005 alusta. Nykyisin eläketurvaa kartutetaan jokaisen kalenterivuoden ansioiden perusteella ja näin saatu lisäys lasketaan yhteen aiempien eläkeoikeuksien kanssa. Uudesta työeläkeotteesta löydämme tiedon, paljonko eläkettä on ansaittu vuoden 2007 loppuun mennessä. Oteesta puuttuvat vielä julkisen sektorin eli kunnan, valtion ja kirkon palveluksessa ansaitut eläkkeet; ne saadaan mukaan vuonna 2011. Eläkeotteessa ei yleensä ole tietoa myöskään mahdollisesta lisäeläketurvasta. Lisäeläkelaitokset kertovat siitä omalla tavallaan. Vakuutetun näkökulmasta uudistus on merkittävä: ensi kerran kaikki saavat tiedon karttuneesta eläketurvastaan. Ote sisältää myös korjauslomakkeen puutteellisten tietojen oikaisemiseksi.

Miten kilpailussa edetään?

Eläkesäätiöyhdistys seuraa edunvalvojana, kuinka työnantajien mahdollisuudet vaihtaa eläketurvansa järjestämistapaa toteutuvat. Vuonna 2003 yksittäiselle työnantajalle mahdollistettiin eläkelaitoksen vaihto eläkeyhtiöstä eläkesäätiöön tai eläkekassaan. Jo tuolloin ongelmana pidettiin siirrettävän vakavaraisuuden määritelmää, jota oli sovittu tarkistettavaksi kahden vuoden välein. Vuoden 2005 alusta siirrettävän toimintapääoman määrää alennettiin 12,4 prosentista 11,8 prosenttiin, kun työeläkeyhtiöiden vakavaraisuus oli kehittynyt keskimäärin 16,8 prosentista 23 prosenttiin. Viranomaisten laskentakaava oli osoittanut toimimattomuutensa.

Laskentakaavaa muutettiin vuoden 2005 syksyllä siten, että siirrettävä toimintapääoma lasketaan mediaanieläkelaitoksen vakavaraisuusrajan kaksinkertaisena määränä ja sen määrä tarkistetaan puolivuosittain. Kilpailuvirasto ehdotti

kilpailuselvityksen tekijälle, hallitusneuvos **Erkki Rajaniemelle**, kahta uutta vaihtoehtoista mallia siirtyvän toimintapääoman laskemiseksi, mutta Rajaniemi ei ollut ehdotettujen mallien kannalla. Hän puolestaan asetti tavoitteeksi uuden mallin kehittämisen vuoden 2007 loppuun mennessä. Näin ei ole kuitenkaan tapahtunut; etsikkoaikaa ei käytetty hyväksi.

Tämän vuoden alusta siirrettävä toimintapääoma on 25,8 %. Esimerkiksi Eläke-Tapiolan ja Eläke-Fennian vakavaraisuudet alittivat vuoden vaihteessa edellä mainitun määrän. Maaliskuun lopussa myös Ilmarisen ja Varman vakavaraisuudet ovat laskeneet alle 25,8 %:n. Eläkesäätiönsä purkava työnantaja joutuu siirtämään vakavaraisuutta 25,8 prosenttia näihin yhtiöihin, toisin sanoen yli niiden oman vakavaraisuuden. Jos taas työnantaja haluaa perustaa eläkesäätiön, se saisi eläkeyhtiöistä niiden vakavaraisuutta vastaavan määrän: esimerkiksi 17 %. Työnantaja joutuu täydentämään perustetun eläkesäätiön vakavaraisuuden 25,8 prosenttiin. Näin nykysäännöin! Kenen mielestä tämä on tasapuolista ja oikeudenmukaista?

Vakuutusvalvonnan ja Rahoitustarkastuksen yhdistämistä käsittelevä työryhmä ehdotti kilpailuvalvonnan siirtämistä vahinko- ja henkivakuutusasioissa Kilpailuvirastolle. Sen sijaan työeläkkeiden kilpailuvalvonta jäisi edelleen yhdistyville Finanssivalvonnalle. Eläkesäätiöt ja eläkekassat odottavat mielenkiinnolla, miten kilpailuasiat etenevät hallitusohjelman kirjauksen pohjalta. Olisi jo aikakin edetä.

Jatketaan keskustelua kevätseminaarissa. Kaunista kevättä!

JOUKO BERGIUS

Rauhallinen tahti yllätti

Eläkesäätiöyhdistyksen hallituksen puheenjohtajana kaksi vuotta toiminut kauppaneuvos Heikki Halkilahti on rauhallinen mies. Silti hektiseen yritysmaailmaan verrattuna hänet on puheenjohtajakaudella yllättänyt pari asiaa: Päätösten syntymisen verkkaisuus ja edunvalvonnan monimutkaisuus.

- Minun mielestäni ei ole tapahtunut juuri mitään, mutta pitkään mukana olleet sanovat, että viime vuosi oli todella merkittävä, Heikki Halkilahti nauraa.

TEKSTI JA KUVA: KIRSTI TONTTILA

Heikki Halkilahti ei pidä melua itsestään – pikemminkin päinvastoin. Hän ei halua puhua Halkilahden ajasta ja nauraa, kun kysyn, onko hän saanut hallitustyöskentelyn kahdessa vuodessa itsensä näköiseksi.

- Ei semmoiseen ole tarvetta!

- Jos viime vuosina on tapahtunut todella paljon – se ei suinkaan johdu minusta, Halkilahti kiittää. Meillä on niin toimistossa kuin hallituksessa hyviä ihmisiä ja minulla on alasta vaatimaton kokemus. Olenkin sitä mieltä, että yhdistyksen käyntikortteina edustavat ne, jotka ovat asioihin syvällisesti perehtyneet!

Heikki Halkilahti kehuu hallituksen kokoonpanoa. Mukana on sekä kassojen että säätiöiden johtajia ja yritysten edustajia. Tämä laajentaa näkemystä. Yhteistyö on saumatonta, koska johtajat ja yrityksen edustajat ovat jo kohdanneet omissa kokouksissaan, ja ajatusten vaihtoon ja työskentelyyn yhdessä on totuttu. Hallitustyöskentely on avointa ja kaikesta on voitu puhua sovussa.

- Puhumme oikeista asioista ja ryhmään on ollut helppo samaistua, Hal-

kilahti summaa.

- Puheenjohtajaksi lupautuessani minulla ei ollut harmainta aavistusta, kuinka paljon tehtävä vie aikaa. Olen ollut työskentelyyn erittäin tyytyväinen ja täytyy sanoa, että tehtävä on yllättänyt positiivisesti ja avannut silmiä. Tämä on mukava homma, Halkilahti kiittelee.

- Ei ollut siis ihme, että me kaikki "vanhat" olimme jälleen käytettävissä!

Tiukasti valvottua

Yritysmaailmassa Halkilahti on tottunut nopeaan päätöksentekoon, joten pitkät portaat eri asioiden läpiviemisessä ovat yllättäneet. Myös se, että ala on niin tiukasti valvottua ja raporttien määrä huikea, hämmästytti.

- Kaikki lähtee yhteisvastuusta. Hoidamme yhteisiä rahoja, joten valvonnan on oltavakin tiukkaa.

- Vanhat sanovat, että viime vuosi oli historiamme merkittävin! Minulla ei siitä ole näkemystä. Minusta ei tapahtunut paljon mitään, Halkilahti summaa. Tosin isoja asioita olivat vakavaraisuus ja kilpailuolosuhteet.

- On luvattu valtiovallan taholta, että kilpailuolosuhteet ovat samat,

mutta toisin on käytännössä. Pitkään Valiossa työskennelleenä ymmärrän, että saavutetuista eduista on vaikea luopua ja iso puhuu isolla äänellä. Jokainen yritys pyrkii hyödyntämään asemansa. On lainsäätäjän asia tehdä lähtökohdat kaikille samanlaisiksi. Yksi yllätys on ollut se, ettei näin ole tapahtunut, Halkilahti tilittää.

Myös edunvalvonnan monimutkaisuus ja toimijoiden paljous ovat yllättäneet.

- Ja se, että toimimme niin lähellä viranomaisia – lähes käsi kädessä!

Nokia kolautti

Pettymyksiä Heikki Halkilahti ei puheenjohtajakaudeltaan helposti löydä.

- Ehkä Nokian Eläkesäätiön poistuminen oli sellainen. Toisaalta, jos säätiö on helppo purkaa, täytyy olla myös helppo perustaa uusi säätiö. Virtaa tulee olla kumpaankin suuntaan.

- Mielestäni säätiöillä ja kassoilla on erinomaiset näytöt tuloksellisesta toiminnasta ja pärjäämisestä eläkevaikuttajakentässä. Ihmettelen, että yrityksillä ei ole tämän suurempaa kiinnostusta perustaa omia säätiöitä! On

Heikki Halkilahti ihmettelee, miksei näillä näytöillä alallemme ole suorastaan ryntäystä!

järjestelmien etu, että on vaihtoehtoja. Tiedetäänköhän meistä edelleen liian vähän?, Halkilahti pohtii.

Halkilahti ei usko, että säätiöistä tai kassoista on suurille toimijoille koskaan mitään uhkaa.

– Mitä sitten on 50 vuoden päästä? Sitä minun ei tarvitse miettiä, Halkilahti nauraa. Niin kauan kuin ulkoistetaan kaikki, mikä ei ole ydinliiketoimintaa, on säätiöiden perustamiselle olemassa luonnollinen jarru.

Heikki Halkilahti pitää yhtenä hallituksen ja yhdistyksen tärkeimmistä tehtävistä olla tarkkana ja seurata sekä reagoida heti kentän muutoksiin. Puheenjohtajan ja hallituksen tehtävänä on seurata hallitusohjelman linjauksia ja valvoa, että ne toteutuvat. Nykyinen linja on hyvä ja asiat täytyy vain ajaa loppuun asti. Tähän asti säätiöitä ja kassoja on selkeästi sorrettu monessa asiassa. Nyt on päästävä jo samalle viivalle!

Raamit kunnossa

Kehäraameissa tapahtuu Halkilahden mukaan koko ajan paranemista. Säätiöt ja kassat ovat aina pärjänneet hyvin. Vakavaraisuus ja maksupuoli ovat

kunnossa.

– Tyhmempi ihmettelisi, miksi alalle ei ole ryntäystä! Pitäisikö ESY:n mennä kentälle ja ryhtyä myyntitykeiksi?

– Periaatteessa kyllä, mutta meillä ei ole siihen organisaatiota, sanoo Halkilahti.

– Isoissa yrityksissä on jo sijoitusorganisaatio, joten säätiön perusta-

minen ei toisi paljon lisäponnistuksia. Meidän tulisi vaan saada viesti perille!

Toimisto on Halkilahden mielestä pieni ja hyvä. Lähivuosina on tulossa muutoksia, joihin on jo varauduttu.

– Olemme puhuneet jo kaikesta ja hommat ovat hanskassa. Henkilöstö on kehitystä eteenpäin vievä voimavara, Heikki Halkilahti kiittelee.

Puheenjohtajana jatkaa Heikki Halkilahti

Eläkesäätiöyhdistyksen varsinainen yhdistyskokous valitsi maaliskuun 27. päivänä 2008 yhdistyksen hallituksen puheenjohtajaksi edelleen kauppaneuvos Heikki Halkilahden Valio Oy:stä. Varapuheenjohtajiksi valittiin lakiasiainjohtaja Tiina Bäckman Rautaruukki Oyj:stä ja toimitusjohtaja Pekka Korhonen OP-Eläkekassasta.

TEKSTI JA KUVAT: KIRSTI TONTTILA

Hallituksen uusiksi jäseniksi valittiin toimitusjohtaja **Juha Hakkarainen** Eläkekassa Versosta, toiminnanjohtaja **Lars Hellberg** ABB Eläkesäätiöstä, henkilöstöjohtaja **Hannele Jakosuo-Jansson** Neste Oil Oyj:stä, Senior Vice President **Esko Rytönen** Telia Sonera Finland Oyj:stä ja johtaja **Veikko Savela** Keskon Eläkekassasta.

Puheenjohtajiston lisäksi vanhoina hallituksen jäseninä jatkoivat talous-

johtaja **Antero Halme** Alko Oy:stä, toimitusjohtaja **Kari Joutsa** Apteekkien Eläkekassasta, toimitusjohtaja **Harri Lemmetti** Yleisradion eläkesäätiöstä ja hallintojohtaja **Pertti Saarela** VR-Yhtymä Oy:stä.

Tilintarkastajiksi valittiin taloustieteen maisteri **Pauli Salminen** KHT, KPMG:stä ja valtiotieteen maisteri **Eero Sipilä** Yara Suomesta. Varatilintarkastajiksi valittiin kauppatieteen maisteri

Jaakko Nyman KHT, KPMG:stä ja siononomi **Tuula Tervo** Kemira Oyj:stä.

Uusia hallituksen jäseniä

Toiminnanjohtaja **Lars Hellberg** on ollut ABB:llä töissä jo 23 vuotta. Ennen eläkesäätiön pestiä, joka on kestänyt nyt 12 vuotta, hän oli yhtiöcontrolleerina ja konsernin riskienhallintapäällikkönä.

Kuvassa (vas.): Keijo Piskonen Eläkekassa Verso, Harri Lemmetti Yleisradion eläkesäätiö, Pekka Korhonen OP-Eläkekassa, Heikki Halkilahti Valion Eläkekassa, Jouko Bergius Eläkesäätiöyhdistys ja Tiina Bäckman Rautaruukin Eläkesäätiö. Eläkesäätiöyhdistys kiittää lämpimästi kaikesta yhteistyöstä Keijo Piskosta, joka jäi toukokuun alusta nauttimaan hyviä, ja epäilemättä ansaittuja eläkepäiviä!

Lars Hellberg

Hannele Jakosuo-Jansson

Juha Hakkarainen

Veikko Savela

– Hallitustyöskentely antaa minulle laajempaa näkökulmaa säätiö- ja kassakentän asioihin. Uskon myös näkymän pelikentälle (vakuutusyhtiöt, sosiaali- ja terveysministeriö, vakuutusvalvonta) tätä kautta aukeavan uudella tavalla. Toivottavasti oma panokseni ajan myötä on vastaavoinen. ESY on mainiosti hoitanut asioitamme, mutta tehtävää vieläkin löytynee mm. kilpailuneutraliteetin saralta, sanoo Lars Hellberg.

Henkilöstöjohtaja **Hannele Jakosuo-Jansson** toimii Neste Oil Oyj:n eläkesäätiössä neljättä vuotta varapuheenjohtajana ja työnantajan edustajana – sekä tietenkin vahvasti henkilöstöhallinnon edustajana. Hän näkee hallitustyöskentelyn olevan väylä saada ajankohtaista ja ennakoivaa tietoa työeläkejärjestelmien toimivuudesta ja haasteista. Hannele Jakosuo-Jansson uskoo saavansa myös uusia ideoita ja kehitysnäkymiä, joilla voi kehittää ja uudistaa oman yrityksen toimintaedellytyksiä sekä eläkesäätiötoiminnan että henkilöstöstrategian kannalta.

Senior Vice President **Esko Rytkönen**

oli jo aikoinaan Posti-Telen eläkesäätiön hallituksen jäsenenä. Yhtiöiden jakaantumisesta lähtien hän on toiminnut Soneran eläkesäätiön hallituksen puheenjohtajana.

– ESY:n perustehtävänähän on yleinen edunvalvonta ja koulutus, jotka ovat aina tärkeitä ja merkityksellisiä tehtäviä. Jos ajatellaan ESY:ä Soneran eläkesäätiön kannalta, koen tärkeänä eläkesäätiöiden toimintamahdollisuuksien kehittämisen niin, että ne pystyvät toimimaan myös uudenlaisissa olosuhteissa ja muuttuvassa maailmassa. Esimerkkinä toimisi ehkä se, että Soneran kaltaiselle yhtiölle maksuperusteinen lisäeläkeosasto olisi tärkeä lisä eläkesäätiön valikoimaan.

– Eläkekassa Verso on oman jäsen- ja osakaskuntansa erityisosaaja työeläkeasioissa, sanoo toimitusjohtaja **Juha Hakkarainen**.

– Meidän vahvuutemme on, että olemme lähellä omaa kenttäämme. Tunnumme ja tiedämme olosuhteet ja työskentelyn yksityismetsätaloudessa. Toisaalta meidän on kyettävä tuottamaan lisäarvoa työntajillemme. Lisäarvo tulee taloudellisen kilpailukykyyn ja toisaalta ylivertaisen

palvelun kautta.

– Eläkesäätiöyhdistyksen on kyettävä aidosti vaikuttamaan työeläkejärjestelmään ja tässä työssä sen on hyödynnettävä omaa jäsenkuntaansa. ESY:n jäsenkunnassa on erittäin merkittäviä yhteiskunnallisia toimijoita, joiden mielipiteellä on aivan varmasti merkitystä myös työeläkejärjestelmän kehittämisessä. ESY:ä on kehitettävä määrätietoisesti vahvaksi vaikuttajaksi, jolla on toimivat yhteiskuntasuhteet joka suuntaan ja erityisesti poliittisiin päätöksentekijöihin, sanoo Hakkarainen.

ESY:n tärkein tehtävä on tällä hetkellä olla tarkasti kuulolla vireillä olevien erilaisten työeläke- ja lisäeläkerahastolajien valmistelujen osalta.

– Nyt on siirrytty passiivisesta työeläkevarojen sijoittamisesta sijoittamiseen, joka vaatii osaamista ja kokemusta. Eläkesäätiöt ja –kassat ovat kooltaan niin pieniä, että niiden ei ole mahdollista luoda laajoja sijoitusorganisaatioita. Tämän vuoksi erilainen verkottuminen alan osajien kanssa, eli sijoituspalveluja tuottavien tahojen kanssa, on tärkeää, sanoo johtaja **Veikko Savela** Keskon Eläkekassasta.

Takaisinlainauksesta osakesijoittamiseen

passiivisesta sijoittamisesta aktiiviseen

Takaisinlainauskausi 1962-1992

Suomen työeläkejärjestelmä aloitti toimintansa vuonna 1962. Silloin Suomessa oli pulaa pääomista. Niinpä silloin syntyikin hyvin merkittävä yhteiskuntasopimus, jonka mukaan työeläkejärjestelmään syntyneet rahat lainataan takaisin vakuutusmaksuja maksaneille työnantajille joko ns. **takaisinlainauksen** muodossa tai **sijoituslainauksen** muodossa. Tämä ratkaisu sopi hyvin sekä työeläkevakuutusyhtiöstä vakuutuksen ottaneille työnantajayrityksille että eläkesäätiö ja -kassaratkaisun tehneille työnantajille.

Takaisinlainauksen korko määrättiin hallinnollisesti samaksi kuin rahastokorko, jonka nimi on vaihdellut eri aikoina, on puhuttu perustekorosta ja laskuperustekorosta. Tämä korko on

vaihdellut viiden ja kymmenen prosentin välillä. Sijoituslainaus oli luonteeltaan normaalia lainaustoimintaa, jonka korko määräytyi markkinaehtoisesti, mutta sijoituslainoja kuitenkin annettiin vain asiakasyrityksille.

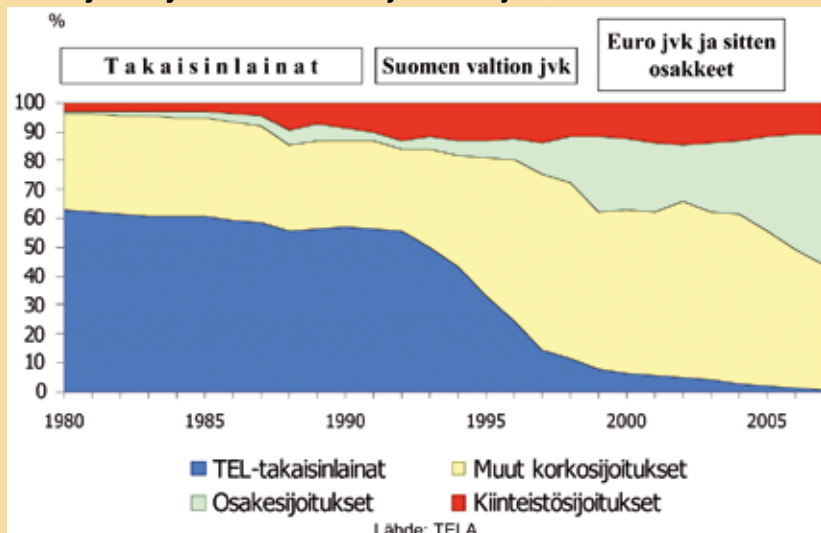
Takaisinlainauksen osuus työeläkelaitosten sijoituksista oli ensimmäisinä vuosikymmeninä noin 60 % ja sijoituslainojen osuus noin 30 %, eli suunnilleen **90 % sijoituksista oli lainoissa vakuutusmaksuja maksaneille työnantajille. Näin hoidettu sijoittaminen ei vaatinut sijoitusosaamista. Myöskään ei ollut tuona aikana merkitystä sillä, mikä oli työeläkerahastojen tuotto, koska tuotto pääosin määräytyi hallinnollisilla päätöksillä.**

Sijoittaminen Suomen valtion liikkeelle laskemiin joukkovelkakirjoihin 1993-1996

Pääomamarkkinoiden vapautuminen 1980-luvun lopussa sekä 1990-luvun syvä lama johtivat siihen, että yritykset eivät enää tarvinneet lainoja työeläkelaitoksilta ja lainaustoiminta romahti. Työeläkejärjestelmän onneksi valtio velkaantui ripeää tahtia ja laski liikkeelle joukkovelkakirjoja hyvällä tuotolla. **Näin noin vuodesta 1992 alkaen työeläkelaitokset lisäsivät valtion joukkovelkasijoituksia nopeassa tahdissa niin, että niiden osuus kaikista sijoituksista alkoi olla luokkaa puolet vuonna 1997.**

Vuonna 1995 tulivat voimaan jossain määrin sijoitustoimintaa ahdistavat katesäännökset, mutta valtion joukkovelkakirjasijoitukset tarjosivat tältäkin kannalta hyvän ratkaisun. Samalla valtion EMU-kelpoisuus lisääntyi. **Tälläkään aikakaudella ei sijoittaminen pääosin vaatinut suurta osaamista.**

Yksityisen työeläkesektorin sijoitusten jakautuminen 1980-2007

n, osaamista vaativaan sijoittamiseen

Sijoittaminen EMU-pohjaisiin joukkovelkakirjoihin sekä kasvavassa määrin osakkeisiin vuosina 1997-2007. Ulkomainen sijoittaminen astuu kuvaan mukaan.

Vuoden 1997 alusta tulivat voimaan toimintapäätösmääräykset, jotka vähitellen alkoivat mahdollistaa sijoittamisen suuntaamista korkeampi-tuottoisiin sijoituksiin eli osakkeisiin. Joukkovelkakirjasijoitukset säilyivät kuitenkin varsin suuressa roolissa, mutta ne alkoivat suuntautua EMU-alueelle Suomen valtion velanottotarpeen kevennyttyä.

Suurimmillaan joukkovelkakirjojen osuus oli vuonna 2002, noin 53 %. Sen jälkeen niiden osuus on koko ajan alentunut ja osuus vuoden 2007 lopussa oli 35 %. Samaan aikaan osakesijoitusten osuus koko ajan kasvoi: niiden osuus sijoituksista oli vuoden 2002 lopussa 19,3 %, mutta 2007 lopussa jo 45,2 %.

Vuoden 2007 alusta tuli voimaan uusi sijoitussääntö sekä osakeva-raus (OLV), joka on puskuri osakevaihtelujen heilahtelulle ja mahdollistaa siten entistä paremmin osakesijoitukseen suuntautumisen. Osakesijoitusten osuuden nousu olikin erityisen suurta vuonna 2007 ollen 5,4 %-yksikköä.

Osakesijoitusten osuuden kasvu on vaatinut sijoitusosaamisen lisääntymistä. Osaamisvaatimusta nostaa myös se, että sijoitukset enenevässä määrin ovat suuntautuneet Suomen ulkopuolelle ja erityisesti osakesijoitukset myös euro-alueen ulkopuolelle.

Työeläkejärjestelmä on onnistunut sijoitustoiminnassaan, sillä kymme-

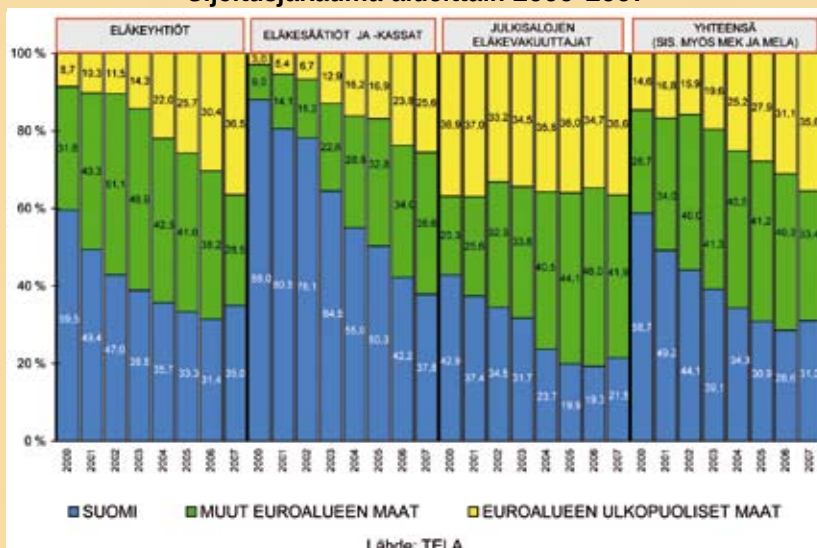
nen viimeisen vuoden vuotuinen osaketuotto on ollut osakkeissa huikeat 11,7 % ja koko omaisuuden tuotto 7,1 %, mikä merkitsee vuotuisen reaali-tuottona 5,3 % ja ylittää 1,8 %-yksiköllä työeläkejärjestelmän pitkän aikavälin tasapainolaskelmissa käytetyn tavoitteen.

Passiivisesta työeläkevarojen sijoittamisesta on siirrytty sijoittamiseen, joka vaatii entistä enemmän osaamista ja kokemusta. Eläkesäätiöt ja -kassat ovat verrattuna eläkeyhtiöihin sen verran pienempiä ettei niiden ole tarkoituksenmukaista järjestää laajaa omaa sijoitusorganisaatiota. Tämän vuoksi erilainen verkottuminen alan osajien kanssa eli sijoituspalveluja tuottavien tahojen kanssa on tärkeää. Toisaalta työnantajilla on useinmi-ten oma sijoitusorganisaatio, jonka osaamista voidaan hyödyntää myös eläkesijoittamisessa.

Eläkesäätiöille ja -kassoille on myös etua pienestä koostaan - ne ovat tarvittaessa ketterämpiä liikkeissään kuin isot eläkelaitokset. Niinpä eläkesäätiöiden ja -kassojen ei ole tarvinnut hävetä sijoitustoiminnan tuottovertailuissa.

Artikkelin kirjoittaja, johtaja Veikko Savela Keskon Eläkekassasta, toimii TELAn sijoitustilastoasiain neuvottelukunnan puheenjohtajana.

Sijoitusjakauma alueittain 2000-2007

Evlin Eläkesäätiön voimakolmikko: Finanssikriisi hämmentää pääomamarkkinoita

Evli Pankki Oyj on osoittanut konkreettisesti, mitä ennakkoluulottomuudella, asiantuntemuksella, järkevällä riskinotolla ja ammattitaidolla saadaan aikaan. Se voi hyvin ja tekee tulosta. Ilmassa on kuitenkin suuria epävarmuustekijöitä ja finanssikriisiä puretaan USA:n johdolla. Paljon saa tapahtua, että vuosi 2008 tuo sijoittajille positiivisen tuloksen.

Evlin eläkesäätiön työnantajakonserni, Evli Pankki Oyj, on riippumaton investointipankki, jonka asiakkaita ovat sijoitusalan ammattilaiset, yrittäjät ja yritysjohtajat.

Evlin päämarkkina-alue on Itämeren ympäristö. Tällä alueella yhtiö toimii Suomessa, Ruotsissa, Baltian maissa ja Puolassa. Evli uskoo Venäjän markkinoihin ja laajensikin toimintaansa hiljattain hankkimalla 49,9 prosentin omistusosuuden yritysjärjestelyihin liittyviä neuvonantopalveluita Venäjällä tarjoavasta Avanko Oy:stä. Lisäksi Evlillä on toimipisteet Luxemburgissa ja yhteisyrityksensä Nordic Partners Inc:in kautta New Yorkissa.

Evli konsernin oma pääoma on 71,1 miljoonaa euroa ja BIS-vakavaraisuusuhde 15,3 % vuoden 2007 lopussa. Pankin nettoliikevaihto kasvoi viime vuonna edellisen vuoden 55,8 miljoonasta eurosta 79,1 miljoonaan euroon ja tulos 5,1:stä 15,9 miljoonaan euroon. Evlin varainhoitoyksikön asiakaskunnassa vakuutusala on voimakkaasti edustettuna. Valtakirjalla hoidettavia yhteisöjen varoja on noin 1,5 miljardia euroa, josta vajaa puolet koostuu eläkesäätiöiden ja -kassojen varoista.

Evli valitsi oman eläkesäätiön

Suomessa työskentelevän henkilökunnan määrästä johtuen oman eläkesäätiön perustaminen ei ole ollut Evlille itsestäänselvyys. Voidakseen

perustaa oman eläkesäätiön yrityksen on työllistettävä 300 henkilöä. Koko konsernin palveluksessa oli vuoden vaihteessa 350 henkilöä. Kasvua ei haeta Suomesta, jossa markkinat on jo katettu ja kasvumahdollisuudet rajalliset. Uusia kohteita ovat Baltian maat ja Venäjä.

Evlin eläkesäätiön hallituksen jäsen johtaja **Raimo Hartikainen** on ehdoton oman eläkesäätiön kannattaja.

– Selkeästi on osoitettu, että säätiöllämme tuotot ovat keskimääräistä korkeammat ja maksut maltillisemat. Perustimme oman eläkesäätiön vuonna 2001, kun vaadittava 300 työntekijän raja ylittyi, muistelee Hartikainen.

Evlin eläkesäätiön asiamiehenä toimiva tutkimuspäällikkö **Antti Pesonen** muistuttaa, että työnantajayhtiö voi itse määritellä riskin kanto- ja sietokyvyn ja tehdä säätiön emoyhtiön näköiseksi. Näin Evlissä on voitu tietoisesti ottaa suurempia riskejä ja säätiön koko ja varallisuus ovat kasvaneet. Evlin plussana on myös se, että eläkeläisiä on vain kaksi ja yhtiön työntekijöiden ikärakenne keskimääräistä nuorempi, joten vastuut tällä hetkellä ovat pienet.

Eläkevakuutusrintamalla odotettavissa muutoksia

Evlin kolmikko ihmettelee, miksei eläkesäätiöitä perusteta enempää, vaikka kaikki tosiasiat puoltavat oman sääti-

ön perustamista. Raimo Hartikainen toivoo eläkevakuuttajien pelikentän jatkossakin pysyvän monimuotoisena ja tarjoavan yrityksille eri vaihtoehtoja. Kun A-osaston toiminnan raamit laajenevat, saattaa säätiöistä tulla houkuttelevampia vaihtoehtoja ja ehkä ratkaisuja säätiöiden suuntaan syntyy enemmän. Hartikainen peräänkuuluttaa Ruotsin mallia, jossa eläkevakuutetut pystyvät itse päättämään osasta sijoituksia. Mallin voisi tuoda mukautetusti Suomeen, joskin monilla ei Hartikaisen mukaan vielä ole valmiuksia tehdä sijoituspäätöksiä.

Tomas Hildebrandt ihmettelee, miksei Suomessa ole vielä tällä alalla kansainvälistä kilpailua. Hän ei usko EU:n sallivan tilanteen jatkumista pitkään ja 5 - 10 vuoden sisällä eläkevakuutusrintamalla tapahtuu Hildebrandtin mukaan isoja asioita. Moni kansainvälinen suomalaisyhtiö miettii varmasti myös ulkomaanyksikköjensä henkilökunnan eläkekysymyksiä.

Eläkesäätiöiden sijoitustoiminta on ammattimaistunut

Vuosia sitten monen eläkesäätiön sijoitustoiminta oli oikea sillisalaatti, jonka seuranta oli hankalaa. Nyt varainhoitajat kilpailutetaan ja sijoitustoiminta on ammattimaistunut. Eläkesäätiöt ja -kassat ovat yleisesti päätyneet 3 - 4 varainhoitajan malliin ja täyden valtakirjan varainhoitosopimus on yleisin toimintamalli.

Evlin eläkesäätiön hallituksen jäsenet, institutionaalista sijoitustoiminnasta vastaava Tomas Hildebrandt (vas.) ja johtaja Raimo Hartikainen (oik.) sekä eläkesäätiön asiamies, tutkimuspäällikkö Antti Pesonen uskovat, että USA:n finanssikriisistä palaudutaan parissa vuodessa.

Evlin eläkesäätiön varojen sijoittamisesta päättää hallitus, joka kokoontuu vähintään kuusi kertaa vuodessa. Hallitus saa kuukausittain raportit sijoitustoiminnasta. Evlin eläkesäätiön sijoituspolitiikka on joustavaa ja nopeasti reagoivaa. Normaalisti 45 prosenttia varoista on sijoitettu osakeisiin.

Viime kesänä alkanut epävaka markkinatilanne on saanut myös Evlin reagoimaan ja sijoitussalkun painotuksessa on tehty suuria muutoksia. Riskejä on vähennetty esimerkiksi allokoimalla ajoittain vain alle 10 prosenttia salkun varoista osakesijoitukseen.

Evli uskoo Venäjään sijoituskohteena

– Sekä osake- että korkomarkkinat ovat nyt erittäin epävakaat. Korkoriskiä on pienennetty merkittävästi painottamalla rahamarkkinasijoituksia. Pitkissä koroissa olemme panostaneet yrityslainoihin, esimerkiksi nyt Venäjälle, summaa Hildebrandt.

Myös Raimo Hartikainen uskoo vahvasti Venäjän markkinoihin.

– Pitää osata erottaa jyvät akanoista ja ottaa myös riskejä. Raakaöljyn hinnannousun seurauksena venäläinen keskiluokka kasvaa ja voi paremmin.

Hartikainen vertaakin Venäjän

nykykehitystä onnenpotkuun, joka tapahtui aiemmin Suomelle Nokian menestyksen myötä. Korkean riskin sijoituskohteissa ennustaminen on kuitenkin vaikeaa.

– Emme osaa sanoa nyt mitä toukokuun lopussa tapahtuu. Tällä hetkellä tuottotasot korkean riskin sijoituksissa ovat noin 10 prosenttia.

Yritysten toiminnan tehostaminen paransi sijoitusten tuottoja

Viime vuosina lähes kaikki omaisuusluokat ovat tuottaneet erittäin hyvin. Viiden- kuuden vuoden ajan kotimaisten sijoitusten vuosituotto on ollut 20 prosentin luokkaa. Nyt tullaan sitten ropisemalla alas. Mutta miksi?

Tomas Hildebrandt löytää aiempaan nousuun kolme megatrendiä:

Ensiksi yritykset alkoivat aktivoida omaa toimintaansa. Tuotannon varastohallinnan ja myynnin ohjaus tehostui merkittävästi ja näihin aiemmin sitoutuneita pääomia pystyttiin palauttamaan sijoittajille.

Toiseksi yritykset siirsivät ja siirtivät edelleen tuotantoaan kehittyviin halvan työvoiman maihin. Kehittyvien maiden kasvu riippui aikaisemmin ulkomaisesta lainapääomasta, mutta nyt yritykset investoivat niihin suoraan. Maat ovat saaneet ilmaa siipensä alle ja niille on kertynyt valtavasti

ylijäämää. Suuri osa ylijäämistä kana-voituu takaisin länsimaisille sijoitusmarkkinoille.

Kolmanneksi syyksi Hildebrandt nimeää globaalin reaaliaikaisen informaation saannin. Tietoa saadaan vaikka kännykkään samanaikaisesti eri puolilla maailmaa ja pöytätietokoneella pystytään laskemaan reaaliaikaisesti monimutkaisia asioita. Kynnys sijoittaa kaukaisille ja eksoottisille markkinoille on madaltunut.

Myllerrystä finanssimarkkinoilla

Hildebrandtin mielestä viime kesän jälkeen finanssimarkkinoilla on tapahtunut paljon muutoksia. Rahoitusmarkkinoiden toiminta takkuilee pahasti. Globaalilla tasolla kansainvälisillä investointipankeilla on suuria haasteita. Alaskirjauksia pankkien taseissa on jo nähty valtavasti ja niitä tullaan edelleen näkemään. Yhdysvaltojen taantuma ei kuitenkaan enää ole mikään uutinen. Evlissä mietitään nyt, miten USA toipuu kriisistään. Tapahtuuko se nopeasti, hitaasti vai syveneekö taantuma entisestään.

Jatkuu sivulle 14

Siirtyvä toimintapääoma – työeläkejärjestelmän päänsärky

Työntekijän lakisääteinen eläkevakuutus muodostaa ison osan työllistämisen sivukuluista. Kansantalouden kilpailukyvyn kannalta työllistämiseen liittyvien sivukulujen määrä ei ole yhdentekevä asia saati sitten, että puhutaan sosiaaliturvajärjestelmän peruspilarista, jonka tarkoitus on turvata riittävä toimeentulo vanhuuden, työkyvyttömyyden tai perheenhuoltajan kuoleman varalta.

Lakisääteisen työeläkejärjestelmän hajautettu toimeenpano on suomalainen erikoisuus. Me suomalaiset olemme ylpeitä järjestelmästämme, rahastointiasteet ovat kansainvälisellä tasolla kelpo luokkaa, ja järjestelmän sisäiset eläkkeiden maksutasoon ja eläketasoihin vaikuttavat uudistukset on kyetty tekemään ilman mellakoita, joita eläkeuudistukset ovat joissakin Etelä-Euroopan maissa saaneet aikaan. Yksi näkyvä ongelma järjestelmää on kuitenkin vaivannut jo pitkään – puute eläkelaitosten tasapuolisista toimintamahdollisuuksista.

Yksi asia johtaa toiseen. Työeläkejärjestelmän hajautetulla toimeenpanolla ei ole tulevaisuutta, ellei huolehdita tasapuolisista toimintaedellytyksistä. Toimintaedellytyksiä korjaavat toimenpiteet ovat hallitusohjelman kirjausten mukaisia ja linjassa Suomen EY-liitymissopimuksen kanssa, jonka on tulkittu edellyttävän hajautetun toimeenpanojärjestelmän säilyttämistä. Mistä siis kiikastaa?

Eläkesäätiöt ja eläkekassat ovat osoittautuneet vakuutusmaksutasoltaan keskimäärin edullisemmaksi, niin ikään pitkän aikavälin sijoitustuottovertailussa eläkesäätiöt ja eläkekassat ovat saaneet keskimääräistä eläkevakuutusyhtiötä paremmat sijoitustuotot. Ongelmana on ollut vakuutusmuodon vaihtamista säännöstelevät ehdot, jotka ehkäisevät siirtoja eläkesäätiöihin ja eläkekassoihin, mutta saattavat joissakin tapauksissa jopa taloudellisin kannustein suosia vakuutuksen keskittämistä kahteen suurimpaan työeläkevakuutusyhtiöön.

Vakuutusmuodon vaihtamiseen liittyvät ongelmat kytkeyvät lähtökohtaisesti siirrettävien vastuiden ja varojen määrään. Jos työeläkevakuutusyhtiöstä kantaa siirrettävää osaa vastuista ja sitä kattavista varoista jää yhtiöön ja lisäksi siirrettävää vakuutuskantaa turvaava vakavaraisuus jää yhtiön todellista vakavaraisuutta pienemmäksi ollaan ongelmissa.

Siirtyvän toimintapääoman laskukaavaa muutettiin 7.10.2005, kun osoittautui, että siirrettävä vakavaraisuus ei lainkaan heijastellut eläkelaitosten toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia. Eduskuntakäsittelyssä monet lausunnonantajat epäilivät uudistetun järjestelmän toimivuutta. Sosiaali- ja terveysvaliokunta ei pystynyt arvioimaan säännöksen toimivuutta, vaan halusi varmistaa vakuutuskannan siirtämismahdollisuuksien ja vakuutuslaitosten kohtelun tasapuolisuuden velvoittaessaan sosiaali- ja terveysministeriön huolehtimaan asiasta tarvittaessa pikaisilla lainsäädäntömuutoksilla.

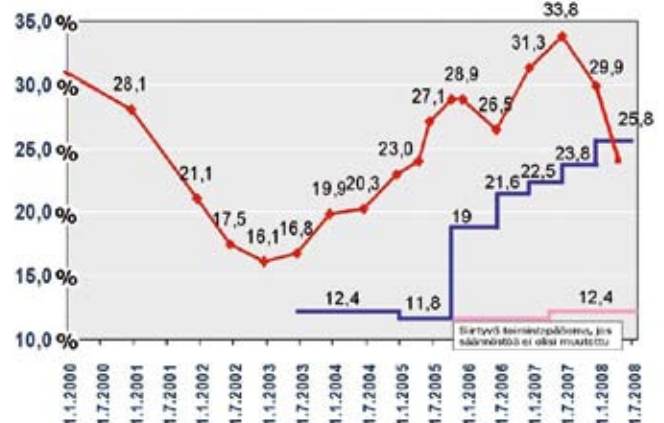
Myös työeläkejärjestelmän kilpailuolosuhteita arvioinut selvitysmies **Erkki Rajaniemi** näki nykysääntelyssä ongelmia, mutta arvioi sopivan ratkaisumallin siirtyvän toimintapääoman ongelmaan löytyvän vuoden 2007 aikana sosiaali- ja terveysministeriön ja Kilpailuviraston vuoropuhelun seurauksena. Raportissaan Rajaniemi myös esitti muutoin kilpailuviranomaisen näkemysten parempaa huomiointamista.

Siirtyvän toimintapääoman määrä on 30.6.2008 saakka 25,8 %, mutta työeläkevakuutusyhtiöiden toimintapääomat ovat laskeneet tämän prosenttimäärän alle. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että esim. yritystoiminnan järjestelyissä eläkesäätiöstä työeläkevakuutusyhtiöön on siirrettävä toimintapääomaa 25,8 % riippumatta siitä, mikä eläkesäätiön vakavaraisuustilanne on, myöskään vastaanottavan työeläkevakuutusyhtiön vakavaraisuudella ei ole merkitystä. Nykytilanteessa on mahdollista, että työeläkevakuutusyhtiöön on siirrettävä toimintapääomaa enemmän kuin, mitä kyseisellä työeläkevakuutusyhtiöllä itsellään on.

Jos työnantaja haluaa keskittää vakuutustoimintaansa eläkesäätiöön tai eläkekassaan, se saa rahastonsiirrossa toimintapääomaa mukaansa vain työeläkevakuutusyhtiön todellisen toimintapääoman verran, mikä nykyisissä markkinaolosuhteissa voi tarkoittaa esim. 18 %:n toimintapääomaa. Järjestelmän kummallisuutta korostaa se, että jos työeläkevakuutusyhtiössä on vähemmän toimintapääomaa kuin 25,8 %, työnantajan on itse täydennettävä puuttuva osuus. Esimerkkitapauksessa tämä tarkoittaisi 7,8 % siirrettävien eläkevastuiden määrästä.

Kohtuus- ja kilpailuperiaatteet eivät toteudu eikä vakuutuksenottajilla ole tasapuolisia mahdollisuuksia valita itselleen sopivaa eläkelaitosta. Olisiko asiassa viimein aika tunnustaa tehdyt virheet ja uudistaa säännöstö taloudelliset lainalaisuudet huomioon ottaen?

Alla olevaan kuvaan on merkitty työeläkevakuutusyhtiöiden keskimääräisen toimintapääomatason muutokset punaisella ja siirtyvän toimintapääoman määrä sinisellä. Vaaleanpunaisella on merkitty kaavioon tilanne, miten siirtyvä toimintapääoma olisi kehittynyt, jos säännöstöä ei 7.10.2005 olisi muutettu. Järjestelmän spekulatioluonne ilmenee kuvasta. Eläkesäätiön ja -kassan perustamistilanne on otollisinta silloin, kun siirtyvä toimintapääoma on lähellä ko. työeläkevakuutusyhtiön todellista toimintapääomaprosenttia.

Ismo Heinström

Ajankohtaista

Maksuperusteista lisäeläketurvaa koskeva lainsäädäntöhanke edistyy

Pitkään valmisteilla ollut lainsäädännön muutos on STM:n tekemien uusien linjausten johdosta edistymässä. Uusien periaateratkaisujen perusteella laaditaan maksuperusteista lisäeläketurvaa koskeva raamilaki, jossa määritellään maksuperusteiseen lisäeläketurvaan liittyvät käsitteet ja järjestämisen ehdot. Hallituksen esitys asiasta on tarkoitus antaa jo kesän 2008 loppuun mennessä ja lain tulla voimaan vuoden 2009 alusta.

Vakuutusyhtiölainsäädännön kokonaisuudistus

Hallitus antoi eduskunnalle esityksen vakuutusyhtiölainsäädännön uudistamisesta 14.2.2008. Lähtökohtana on sopeuttaa vakuutusyhtiölaki osakeyhtiölakiin siten, että osakeyhtiölain säännöksistä poiketaan vain, jos se on tarpeellista vakuutusyhtiötoiminnan erityisluonteen vuoksi. Yksi merkittävä uudistus on vakuutusyhtiöitä koskevan kilpailuvalvonnan siirtäminen Kilpailuvirastolle. Työeläkejärjestelmän kilpailuvalvontaa muutos ei koski vaan kilpailuvalvonta halutaan tältä osin pitää jatkossakin järjestelmän sisäisenä.

Eläkesäätiöyhdistys on omassa lausunnossaan vakuutusyhtiölaista kiinnittänyt huomiota siihen, että toisin kuin eläkesäätiö- ja vakuutus Kassalain uudessa vakuutusyhtiölaissa ei täydennetä vakuutusyhtiöiden tiedonantosaännöksiä sosiaaliturvan II:n pilarin mukaisissa ryhmäeläkevakuutuksissa. Vakuutusyhtiölaissa ei ole säännöksiä siitä, minkälaisia tietoja vakuutetulla on oikeus tai mahdollisuus saada eikä myöskään sitä, milloin tietoja on annettava. Vakuutusyhtiölain 76 §:n sisältö ei riitä korvaamaan tiedonantosaännöissä olevia puutteita. Hallituksen esityksessä ei esim. ehdoteta liikkeen luovutusta koskevi-

en tiedonantosaännösten lisäämistä, vaikka tätä käytettiin osittaisperusteluna mainittuja säännöksiä eläkesäätiö- ja vakuutus Kassalakiin lisättäessä.

Eläkesäätiöyhdistys on lausunnossaan todennut, että Kilpailuvirastolle tulisi siirtää myös työeläkevakuutusalan kilpailuvalvonta. Sosiaali- ja terveysvaliokunta kiinnittää huomiota kilpailuasioihin, kun se toteaa kilpailuolosuhteiden kehittämiseen liittyvien parannusehdotusten valmistuvan sosiaali- ja terveysministeriön jatkotyöskentelyssä.

Finanssivalvonnan perustaminen ja valvontamaksujen uudistaminen

Finanssivalvontatyöryhmä luovutti esityksen Rahoitus-tarkastuksen ja Vakuutusvalvontaviraston yhdistämisestä sekä valvontamaksujen uudistamisesta hallinto- ja kunta-ministeri **Mari Kiviniemelle** ja sosiaali- ja terveysministeri **Liisa Hyssälälle** 12.2.2008.

Vuonna 2009 toimintansa aloittava Finanssivalvonta toimisi Suomen Pankin yhteydessä. Valtioneuvostossa Finanssivalvontaa koskevien asioiden käsittely kuuluisi valtiovarainministeriölle. Viranomaisen tehtävät vastaisivat pääosin nykyisiä Rahoitustarkastuksen ja Vakuutusvalvontaviraston tehtäviä.

Finanssivalvonnan kustannukset ehdotetaan katettavaksi pääosin toimenpidemaksuilla ja valvonnan kohteilta perittävillä veroluonteisilla valvontamaksuilla, joiden perusteeksi nykyisestä menettelystä poiketen ehdotetaan kaikille valvottaville lähtökohdiltaan yhtenäisesti määräytyviä valvontamaksuja. Valvontamaksujen alennukset, mikäli niitä tulee, kohdistetaan jatkossa tasapuolisesti kaikille valvottavaryhmille. Jatkossa ei ole mahdollista syntyä tilannetta, jossa vakuutusyhtiön kanssa samankokoista toimintaa pyörittävä eläkesäätiö tai eläkekassa maksaisi volyyymiinsa nähden 2,5 -kertaisia maksuja.

Valvontamaksujen rakenneuudistuksen johdosta TyEL-eläketurvaa hoitavan eläkesäätiön ja eläkekassan valvontamaksut laskevat keskimäärin 40-45 %. Lisäeläketurvaa hoitavien eläkesäätiöiden ja eläkekassojen sekä näiden osastojen valvontamaksut pysyvät keskimäärin ennallaan. Erilaisilla eläkesäätiöillä ja eläkekassoilla valvontamaksu-uudistus vaikuttaa eri tavalla.

Jatkossa eläkesäätiöiden ja eläkekassojen perusmaksu on 1.200 euroa. Toiminnan volyymien vaikutus valvontamaksuun määräytyy yksinomaan laitoksen taseen perusteella. Kaikille vakuutus- ja eläkelaitoksille yhteisenä perusteena käytetään 0,025 promillea valvottavan taseesta.

Ismo Heinström

– Emme usko nopeaan elpymiseen, Hildebrandt sanoo. Finanssikriisin uhka on edelleen olemassa ja USA:n keskuspankki yrittää vastata siihen mm. laskemalla ohjauksorkoiaan. Taantuma kestänee kuitenkin pari vuotta ja talouden hidas elpyminen vaikuttaa todennäköisimältä vaihtoehdolta.

Uhkana Hildebrandt näkee USA:n finanssijärjestelmän ongelmat ja laman syvenemisen. Tulossa saattaa olla pankkikonkurseja ja yritysten kaatumisia. Tärkeätä on rahoitusjärjestelmän ja likviditeetin turvaaminen.

– Pankkien pitäisi rahamarkkinoilla luottaa toisiinsa ja käydä kauppaa, Hildebrandt painottaa.

Raimo Hartikainen ei näe tilannetta Suomen ja Euroopan kannalta lopun alkuna.

– Kyllä me tästä selviämme! Näkyvissä on jo rauhoittumista ja pahimpia sotkuja ollaan siivoamassa. Jos juhlat olisivat vielä jatkuneet, krapula olisi voinut tappaa. On hyvä, että vahingot tulivat päivänvaloon nyt, Hartikainen muistuttaa.

Eurooppa ja kehittyvät maat ovat selvinneet toistaiseksi vähällä. Meillä ei vielä ole näkyvissä USA:n mallin mukaista talousnotkahdusta.

– Vuoden sisällä olemme huomattavasti viisaampia, muistuttaa Hildebrandt.

Osakesijoitus on hyvä valinta

– Jos nyt on mahdollisuus sijoittaa osakkeisiin ja odottaa kymmenen vuotta, ottamalleen riskille saa todennäköisesti kunnan korvauksen, sanoo Hildebrandt.

– Nyt olisi herkullinen tilanne ostaa, mutta sijoittajat ovat kovin lyhytjäntteisiä. Lyhyellä aikavälillä epävarmuustekijät ovatkin suuria.

– Paljon saa tapahtua, että vuosi 2008 olisi tuottomielissä hyvä. Alkuvuonna eläkesäätiöiden sijoitusten tuotot ovat olleet arviolta kaksi prosenttia miinuksella.

Raimo Hartikainen ja Tomas Hildebrandt painottavat Evlin teema-ajattelua sijoittamisessa. Tällaisia ovat esimerkiksi ympäristöasiat ja ilmastonmuutos sekä energia. Yritykset, jotka pystyvät huomioimaan nämä tekijät omassa toiminnassaan, ovat kiinnostavimpia sijoituskohteita.

– Nyt on todella tärkeää, että kotiläksyt on tehty hyvin, sanoo Hartikainen.

– Tällaisena aikana sijoittaminen mihin tahansa ei ole järkevää. On mietittävä tarkasti, mikä kannattaa, Hartikainen päättää.

Tietoisuus omasta eläketurvasta lisääntyy

Työeläkeotteiden postitus aloitettiin huhtikuun puolivälissä ja se jatkuu aina marraskuun lopulle, kunnes yli kolme miljoonaa työkäistä palkansaajaa ja yrittäjää ovat saaneet työeläkeotteensa. Eläkesäätiöiden ja –kassojen työeläkeotteet lähetetään pääasiassa kevään ja alkusyksyn kuluessa. Tavoitteena on, että ihmiset tarkistavat työeläkeotteesta yksityisalojen työsuhdetietonsa ja tarvittaessa pyytävät eläkelaitosta korjaamaan mahdolliset virheet ja puutteet. Näin jokainen voi varmistaa mahdollisimman reaaliaikaisesti, että kaikki tehty työ on vakuutettu ja kerryttää tulevaa eläkettä. Työeläkeotekirjettä odotellessa voi omia eläketietojaan käydä kesäkuusta alkaen katsomassa Työeläke.fi –portaalista.

Työeläkeotteeseen ei sisälly tietoa kansaneläkkeestä eikä julkisella sektorilla tehdystä työstä. Siihen ei myöskään ole kerätty ulkomailla tehtyjä töitä eikä yleensä tietoja työnantajien kustantamasta lisäeläketurvasta tai mahdollisesta vapaaehtoisesta eläkevakuutuksesta. Näistä tiedot ovat kuitenkin saatavissa ko. laitoksista. Jos työnantaja on järjestänyt työeläkkeen lisäksi parannetun lisäedun, voi omasta eläkesäätiöstä tai eläkekassasta aina tiedustella lisäeläketurvan mukaista eläkeikää tai korotetun eläkkeensä määrää.

Tänä vuonna lähetettävästä työeläkeotteesta selviää vuoden 2007 loppuun asti olevien työsuhteiden perusteella rekisteröidyt eläkeansiot. Jatkossa vuosittain lähetettävästä eläkeotteesta muodostuu hiljalleen käsitys, kuinka työansiot kartuttavat eläkettä sekä minkä suuruiseksi oman eläketurvan taso on muodostumassa. 50 vuotta täyttäneiden eläkeote sisältää arviot työeläkkeen määrästä 63-, 65- ja 68-vuoden iässä.

Nuorempien ikäluokkien kiinnostuksen eläkeasioita kohtaan toivotaan lisääntyvän. Toisaalta se jo näkyy henkiyhtiöiden myöntäminen lisäeläkkeiden kysynnässä. Jatkossa houkutteleva vaihtoehto työeläkkeen täydentämiselle voi olla työnantajan ja työntekijän yhdessä maksama lisäeläketurva eläkesäätiössä. Erityisen mielenkiintoiseksi lisäeläketurvan hoitamisen eläkesäätiössä tekee sen alhaisempi kulurakenne sekä asiakashyvitysten muodostuminen verrattuna henkivakuutusyhtiövaihtoehtoon. Eläkesäätiössä sijoitustoiminnan tuotot jäävät suoraan vakuutetun hyväksi, kun henkivakuutusyhtiöissä jaetaan asiakashyvityksinä vakuutuksen ottajille tuotoista vain osa. Samoin kulut ovat eläkesäätiöissä merkittävästi alhaisemmat kuin yhtiöissä.

Tällä hetkellä on valmisteilla laki, joka mahdollistaa edellä kuvatun työntekijän ja työnantajan välisen maksuperusteisen lisäeläketurvan järjestämisen. Lain on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2009 aikana.

Tarkista eläketurvasi – työeläke karttuu työstä.

Markku Aalto

Eläkesäätiöiden ja -kassojen hallitusten jäsenten koulutustilaisuudet

Eläkesäätiöiden ja -kassojen hallitusten jäsenille suunnatut kaksipäiväiset koulutustilaisuudet järjestettiin samansisältöisinä joulukuussa sekä huhtikuussa. Seminaaripäivien aikana käsiteltiin laajasti eläkesäätiöiden ja -kassojen hoitamisessa ja hallinnossa tarvittavia perusteita. Samalla koulutus tarjosi ajantasaista eläketietoa eläkesäätiö- ja eläkekassatoiminnan parissa työskenteleville. Tilaisuuksissa oli yhteensä 55 osallistujaa. Seuraava hallitusten jäsenten koulutustilaisuus pidetään 21.-22.10.2008, Royal at Crowne Plazassa, Helsingissä.

Joulukuun hallitusten jäsenten koulutustilaisuus järjestettiin Scandic Grand Marinassa (kuvat yllä). Etualalla Mia Leppänen Kotkan Puhelinyhdistyksen Eläkesäätiöstä sekä Pirkka Turkki Fortumin Eläkesäätiöstä.

Kevään koulutus pidettiin Royal at Crowne Plazassa. Kuva vasemmalla: Etualalla Markku Miettinen, Vuokko Tanska, Kalevi Lohikoski sekä Risto Muhonen Rautaruukin Eläkesäätiöstä. Kuva oikealla: Kymin eläkesäätiön Antti Jokinen, Jorma Timonen ja Pasi Untolahti.

Eläkesäätiöasiain neuvottelukunta

Eläkesäätiöasiain neuvottelukunta kokoontui huhtikuussa Hotelli Seurahuoneella. Sosiaali- ja terveysvaliokunnan puheenjohtaja Juha Rehula alusti tilaisuuden aiheesta: "Eduskunnan rooli työeläkejärjestelmän kehittämisessä".

Kuvassa tilaisuutta avaamassa neuvottelukunnan puheenjohtaja, rahoitusjohtaja Ilkka Arjaluoto Rautaruukki Oyj:stä. Hänen vasemmalla puolellaan varatoimitusjohtaja Heikki Vitie, Osuuspankkikeskus Osk (OPK) sekä kansanedustaja Juha Rehula. Oikealla puolella ylijohtaja Tarmo Pukkila STM:stä.

ELÄKESÄÄTIÖYHDISTYKSEN KEVÄTSEMINAARI 2008

21.-22.5.2008

Reval Hotel Olümpia, Tallinna

Seminaariesitykset

Keskiviikko 21.5.

Seminaarin avaus

- *Heikki Halkilahti*, Eläkesäätiöyhdistyksen hallituksen puheenjohtaja

Keskittykö työeläkejärjestelmän toimeenpano – mistä syystä?

- *Tarmo Pukkila*, ylijohdaja, sosiaali- ja terveysministeriö

Suomalainen työeläke- ja lisäeläkevakuutusturva EU-näkökulmasta

- *Antero Kiviniemi*, johtaja, sosiaali- ja terveysministeriö

Eurooppalaisten eläkerahastojen sijoitustoiminta

- *Jaakko P. Kärki*, toimitus- ja sijoitusjohtaja,
Blue White Alternative Investments Ltd, Lontoo PhD (Finance, University of London)

Työeläkerahastolain valmistelu

- *Tarja Härkönen*, osastopäällikkö, Eläketurvakeskus

Lisäeläkerahastolain valmistelu

- *Helena Tulonen*, lakimies, Vakuutusvalvontavirasto

Torstai 22.5.

Työeläkeote 2008 ja sen jälkeen

- *Riitta Korpiluoma*, johtaja, Eläketurvakeskus

Viron eläkejärjestelmä ja eläkkeiden rahastointi

- *Erki Kilu*, toimitusjohtaja, Seesam Life Insurance SE

Sosiaaliturvan kokonaisuudistus (SATA)

- *Osmo Soininvaara*, valtiotieteen lisensiaatti,
Perusturvajaoston puheenjohtaja, sosiaaliturvan uudistuskomitea

ELÄKESÄÄTIÖYHDISTYS – ESY RY
KALEVANKATU 13, 3. KERROS
00100 HELSINKI
PUH. (09) 687 7440
FAKSI (09) 687 74440
WWW.ELAKESAATIOYHDISTYS.FI